

Цибульська (Ярова) Олеся Михайлівна
студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ

Основним завданням державної регіональної політики України є усунення чи мінімізація диспропорцій у соціально-економічному розвитку територій. Основним чином це завдання реалізується через функціонування місцевих фінансів, а саме через місцеві бюджети. Тому бюджетне планування набуває особливої ваги у сучасному соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальних утворень.

Бюджетне планування відображає процес створення, розподілу і використання частини валового внутрішнього продукту, що централізується державою [1]. Оскільки бюджетні кошти завжди обмежені, одним із найбільш важливих напрямів бюджетного планування є планування доходів і видатків, адже саме від ефективного прогнозування потреби у ресурсах, залежить в кінцевому варіанті економічний розвиток.

На даний час існують різноманітні статистичні, економічні та математичні методи бюджетного. В Україні в основному використовувався підхід, який передбачає розрахунок майбутніх показників, опираючись на уже досягнутий попередньо рівень, а остаточні показники передбачали збалансування доходів та видатків бюджетів, тобто бюджетне планування в цілому, опиралось на балансовий метод. Проте в контексті поширення ринкової економіки та з метою підвищення ефективності бюджетної політики, більшість країн стали впроваджувати елементи програмно-цільового методу у бюджетному процесі.

До особливостей програмно-цільового методу формування бюджетів можна віднести: розв'язання нагальних проблем за рахунок акумульованих у бюджеті коштів та, як результат, неможливість розпорошення наявних ресурсів; витрати фінансових ресурсів повинні забезпечувати досягнення наперед визначеного результату – найбільш точним є прогноз результату та обсягу коштів, необхідних для його досягнення, на короткостроковий період; постійний моніторинг та оцінка бюджетного процесу проводиться за показниками, що аналізують тенденцію, а не кінцевий результат; забезпечення реалізації єдиної

стратегії соціально-економічного розвитку як держави, так і регіонів забезпечується ефективними тактичними діями та досягненням проміжних цілей, що реалізуються в короткостроковому періоді.

Погоджуємося, що оптимізація ж бюджетних витрат з метою досягнення максимальних соціально-значущих результатів вимагає попереднього вирішення питань політичного характеру, визначення пріоритетних цілей і завдань економічної політики, як поточних, так і на віддалену перспективу [2].

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів, які не мають взаємовідносин з державним бюджетом, застосовується починаючи із складання проектів таких місцевих бюджетів на 2019 рік. Це означає, що ті бюджети, які не мали обов'язку застосовувати ПЦМ з моменту складання проектів місцевих бюджетів на 2017 рік (восени 2016 року), в обов'язковому порядку мають застосовувати ПЦМ у 2018 році під час складання проектів місцевих бюджетів на 2019 рік. Обласні, міські, міст обласного значення, районні бюджети та бюджети ОТГ, які утворилися згідно з перспективним планом, застосовують ПЦМ з 2016 року, тобто з моменту складання бюджетних запитів та підготовки бюджетів на 2017 рік [3].

Проте не зважаючи на тривалий період використання програмно-цільового методу в Україні, існує ряд проблем його застосування, особливо на місцевому рівні. Серед них слабкий зв'язок між стратегією соціально-економічного розвитку відповідних територій та бюджетних програм, на яких базується програмно-цільовий метод; низька якість планування через некомпетентність фахівців; відсутність належної статистичної інформації по ОТГ; відсутність громадського контролю виконання бюджетних програм. При цьому бюджетна децентралізація є основою ефективного функціонування місцевих фінансів, матеріальним підґрунтям процесу децентралізації влади та важливим інструментом регулювання територіального розвитку, оскільки стимулює громади до ресурсної незалежності, пошуку додаткових джерел надходжень та внутрішніх резервів розвитку.

Література:

1. Організація, завдання і методи бюджетного планування. Бюджетний менеджмент. URL: <http://library.if.ua/book/103/6984.html> (дата звернення: 27.09.2019 р.).

2. Ахламов А.Г., Голинська О.В. Бюджетна політика та бюджетне планування в умовах прогновної невизначеності: регіональний рівень : наук.-метод. розробка. К.: НАДУ. 2011. 48 с.
3. Застосування ПЦМ: найактуальніші запитання: веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2017/november/issue-42/article-31936.html> (дата звернення: 27.09.2019 р.).

Черній Ольга Вікторівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Круп'як І.Й.

СУЧАСНА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Доходи бюджету виступають засобом перерозподілу валового внутрішнього продукту та одним із найбільш вагомих інструментів державного регулювання соціально-економічного розвитку держави. Крім того, доходи бюджету визначають структуру обсягів виготовленої продукції, попиту та споживання шляхом здійснення впливу на рівень дохідності суб'єктів господарювання. Важливим є визначення оптимального обсягу доходів бюджету та вилучення коштів від підприємництва та домогосподарств. Встановлення високих обсягів вилучення фінансових ресурсів до бюджету сприятимуть зменшенню рівня ділової активності та обсягів споживання, обсягу валового внутрішнього продукту, що в подальшому вплине на стан формування доходів бюджету країни. Визначення низьких обсягів вилучення коштів із підприємців та населення також вплине на скорочення доходів бюджету. Саме тому доходи бюджету є інструментом реалізації фінансової та бюджетної політики держави, зокрема. Вони мають соціально-економічний характер, тобто спрямовані на економічний розвиток та забезпечення надання якісних суспільних послуг населенню [7, с. 93–95].

Згідно Бюджетного кодексу України доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ): податкові надходження (загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори); неподаткові надходження (доходи від власності